ВТ - 17

ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО АГРОБИЗНЕС И РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

# С И С Т Е М А

## ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБУЧЕНИЕТО И НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ

Пловдив, 2021 г.

ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО АГРОБИЗНЕС И РАЗВИТИЕ НА РЕГИОНИТЕ

**УТВЪРЖДАВАМ,**

**Р Е К Т О Р:**

**/проф. д-р М. Иванова/**

**Дата: 15.02.2021 г.**

# С И С Т Е М А
## ЗА ОЦЕНЯВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ОБУЧЕНИЕТО И НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ

Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав (СОПКОАС) във Висше училище по агробизнес и развитие на регионите (ВУАРР) се изгражда в съответствие чл. 6, ал. 4 от Закона за висшето образование и съгласно международния стандарт EN ISO 9001.

Главната цел на СОПКОАС е да създава възможности и да осигурява доказателства, гарантиращи, че ВУАРР предоставя обучение на студентите и докторантите и научни продукти, създадени в съответствие с нормативните изисквания, които в максимална степен удовлетворяват потребителите и същевременно предполагат непрекъснато подобряване.

## I. ОБХВАТ И СЪЩНОСТ НА СИСТЕМАТА

1.1 Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав обхваща всички процеси във ВУАРР, класифицирани като:

⇨ Основни – предлагане на възможности и приемане на кандидат-студенти и докторанти; комуникация със студенти и докторанти; обучение на студенти за образователно-квалификационните степени „Бакалавър” и „Магистър” – редовна, задочна и дистанционна форма, както и обучение за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“; научна и научно-консултантска дейност; квалификационна дейност; управление на персонала;

⇨ Спомагателни – осигуряване на материали, оборудване, консумативи и услуги; поддържане на материалната база; поддържане на благоприятна работна среда;

⇨ Общи управленски процеси – определяне на политиката и целите по качеството; управление на информацията (документи и записи); наблюдение и измерване на процесите; изучаване удовлетвореността на студентите и докторантите; генериране на информация и анализиране на данните; управление на несъответствията; подобряване на системата за управление на качеството и процесите (коригиращи и превантивни действия).

1.2 Създадената организационно-управленската структура и утвърдените права, задължения и отговорности на персонала осигуряват взаимодействието между процесите и мобилност при изпълнението на дейностите.

1.3 Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав е изградена на основата на следните принципи:

- Фокус към студентите и докторантите;
- Ориентация към резултати – постигане на баланс при задоволяване изискванията на всички заинтересовани страни;
- Лидерство и неотклонно следване на избраната посока;
- Управление чрез процеси и на основата на надеждна информация;
- Развитие на персонала и въвличане на всички за осигуряване и поддържане на качеството;
- Иновации и непрекъснато подобряване на обучението;
- Изграждане и развитие на партньорски взаимоотношения;
- Отговорност пред обществото;
- Предлагане на обучение, адаптирано към индивидуалните потребности, учене през целия живот;
- Мотивация за активно участие на преподаватели и обучаеми, сами контролиращи процеса на учене – не само като потребители, но и като създатели на учебно съдържание и споделяне на опит и знания с другите (връзка студент-студент, работа в екипи);

1.4 Чрез СОПКОАС Ръководството на ВУАРР си поставя следните цели:

- Предоставяне на висококачествено академично образование, основано на най-съвременните постижения на науката и практиката в областта на агробизнеса, регионалното развитие и педагогиката във висшето образование;
- Подготвяне на висококвалифицирани и конкурентоспособни специалисти, способни да се реализират на интелектуалния и трудовия пазар;

- Постигане на баланс между личните интереси на студентите и докторантите, и обществените потребности;
- Създаване на специалисти със стремеж към професионално самоусъвършенстване чрез продължаващо обучение през целия живот;
- Създаване на баланс между научните знания и практическите умения при обучението на специалисти за агробизнеса и регионалното развитие, чрез интегриране със съвременните постижения;
- Постигане на институционална и програмна акредитация, осигуряване на благоприятна среда за следакредитационния контрол.

1.5 За реализирането на целите на СОПКОАС и процесите, включени в нея, Ръководството на ВУАРР осъществява следните функции:

⇨ Планиране на процесите;

⇨ Организиране и координиране на процесите;

⇨ Изпълнение на дейностите;

⇨ Контрол и измерване на процесите.

Забележка: Процесите, включени в СОПКОАС, са описани подробно в документите от Системата за управление на качеството на ВУАРР, съгласно EN ISO 9001:2015.

1.6 Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав функционира на четири равнища:

⇨ На входа на ВУАРР;

⇨ През пълния цикъл на обучение;

⇨ На изхода на ВУАРР;

⇨ Реализация на завършилите специалисти.

1.7 Обект на оценяване на качеството на трите равнища, посочени в т. 1.6 са: студентите, докторантите, академичния и неакадемичния състав, резултатите от научно-изследователската дейност, материалната база на ВУАРР.

1.8 Качеството на студентите, докторантите и постигнатите от тях академични резултати, са ключови показатели при оценяване на качеството на учебния процес. За измерването им се използват следните критерии:

1.8.1 Критерии за качество на студентите и докторантите при постъпване във ВУАРР:

- Оценки от кандидат-студентски изпити и от положени матури – анализират се резултатите на кандидат-студенти от различни среднообразователни системи (общообразователна, професионална, други);
- Социален произход на студентите – създава се профил на социалното ниво и културното многообразие на студентите. Подпомага анализа на успеваемостта през курса на обучение;

- Относителен дял на студентите извън районите на местонахождение на структурите на ВУАРР, включително чуждестранни студенти – индикатор за привлекателността на висшето училище и за качеството на обучение, което предлага;
- Брой кандидати за място – съотношение между броя записани студенти и броя на кандидатите за дадена специалност. Определя се зависимостта между броя кандидати за място и успеха при завършване на образованието;
- Степен на прием – съотношение между броя на записаните студенти и официалния брой места. Критерий за качество и атрактивност;
- Брой кандидати за докторантура – зачислени докторанти в редовна и задочна форма, предложени и одобрени теми за докторантури на самостоятелна подготовка. Индикатор за проявен интерес към обявените докторантури.

1.8.2 Критерии за учебните резултати, постигнати от студентите и докторантите:

- Относителен дял на продължилите обучението си след първата година – показател за удовлетвореност на студентите от качеството на учебните програми и индивидуалния подход;
- Мерки за ориентиране и интегриране на новоприетите студенти – показател за значението, което ръководството на ВУАРР отдава на фундаменталните задачи за подпомагане обучението на студентите;
- Процент на завършилите – процентът на дипломиралите се студенти спрямо записалите се в специалност се използва при измерването на "продуктивността" на учебните планове и програми;
- Средна продължителност на обучението до дипломиране – средната продължителност на времето, необходимо на студентите за завършване, е показател за това доколко са подпомагани в процеса на обучение. Определянето на този показател поставя методологични проблеми, свързани с административния подход към записването (дали има или няма задължение за постоянно записване за всеки семестър или година и дали студентите са със статут на редовни, задочни или в дистанционна форма);
- Среден успех на студентите от даден випуск по време на следването – показател за качество на учебната среда;
- Среден успех от държавните изпити или защити на дипломни работи – показател за ефикасност и качество при оценяване постиженията на студентите;

- Съотношение между средния успех на студентите при постъпването им във ВУАРР и при завършването им – показател за добавената стойност на обучението във висшето училище;
- Степен на реализиране след завършване – критерият се извлича от направени проучвания на завършилите една, две или пет години след тяхното дипломиране;
- Успешно защитени дисертационни трудове от докторантите и реализиране на научните продукти в практиката – критерий за качество на обучението по докторските програми.

1.8.3 Изучаване мнението на студентите, докторантите и потребителите на кадри за качеството на академичната среда във ВУАРР:

- Анкетни проучвания сред студентите и докторантите – за професионалните и педагогически качества на преподавателите и научните ръководители, получаване на информация за организацията и равнището на учебния процес. Анкетните проучвания се провеждат след първия семестър и по време на последния семестър от обучението;
- Регулярни срещи на ръководството на висшето училище със студентите и докторантите във връзка с цялостното усъвършенстване на учебния процес;
- Връзки с потребителите на кадри;
- Отчети от стажове и практики в страната и чужбина и оценки на работодатели за качествата на обучаваните от ВУАРР студенти. Отчети на докторантите за реализираното обучение в ОНС „Доктор“.

1.9 Критерии за нивото на ресурсите, предназначени за учебна и научноизследователска работа, вкл. академичния и неакадемичен състав:

- Съотношение между броя на студентите и броя на преподавателите – показател за нивото на човешките ресурси и за наличното ниво на ръководство в структурните звена и преподаваните специалности;
- Статус на преподавателите – квалификация, професионални и педагогически умения, растеж и др.;
- Степен на реализация на придобилите ОНС „Доктор“ във ВУАРР;
- Време, което преподавателите отделят за извършване на отделните дейности от техните основни задължения – преподаване, научна и консултантска дейност, други обществени дейности;
- Съотношение между броя на техническия и помощния персонал и броя на преподавателите – показател за нивото на ресурсите, които могат да подпомагат преподавателите при преподаването и научноизследователските дейности, към които лабораторната и практическата работа има съществен принос;

- Съотношение между материалните ресурси и броя на студентите и докторантите – инфраструктурата на разположение на студентите. Съотношения, свързващи броя на студентите и докторантите с площта за преподаване, научна и практическа дейност (площ на лекционните зали, лаборатории, учебно-практически комплекси и места за обучение), компютърно оборудване (брой компютри на студент) и библиотеки (брой на монографиите, отнесени към броя на студентите, размер на бюджетния ресурс на библиотеката към броя на студентите, или достъп до компютъризирана информация).

1.10 Критерии за резултативност на научноизследователската дейност:

- Съотношение между броя на хабилитираните преподаватели и общия брой преподаватели – показател, представящ ефективността на обучението, базирано на научни изследвания. Проследява се изменението на показателя във времето;
- Съотношение между броя публикации и броя на преподавателите – показател, измерващ продуктивността на научните изследвания;
- Индекс за цитируемост – информация, която измерва въздействието на публикациите.
- Съотношение между броя на патентите и броя на преподавателите – използва се по-дълъг период на наблюдение (в продължение на пет години);
- Количество и качество на разработените от обучаващите се във ВУАРР докторанти научни продукти и приложението им в практиката, вкл. във ВУАРР;
- Награди – демонстрират качеството на своите изследователи, отразяват техните умения, както и тези на институцията.

1.11 Критерии за практиките на ръководството и управлението на основните процеси:

- Състав на органите, които вземат решенията – присъствие, брой и критерии за избор на представители на преподавателите, служителите, студентите, завършилите или групи със социално-икономически интереси в административното управление, академичния съвет, съвета на департамента, съветите на филиалите, учебните и научни комисии и други органи;
- Механизъм за отчитане студентското и докторантското участие в управлението и процеса на вземане на решения – участие на студентите и докторантите в органите, формиращи политиките и като цяло в живота на ВУАРР;

- Механизми за планиране – възлагане на отговорности за разработване на учебни планове и програми, за организиране на научни и научно-практически събития и др.;
- Прилагане на практики на групово обучение и обучение чрез интерактивни методи (решаване на казуси, ролеви игри и др.) – показател за прилагане на съвременни методи в обучението;
- Текучество сред академичния състав – индикатор за привлекателността на ВУАРР и за качеството на професионалната среда;
- Механизми за разработване на интер-дисциплинарни програми и мулти-дисциплинарни учебни и научноизследователски програми – насърчаване сътрудничеството между катедрите за изпълнението на програми, които излизат извън обхвата на конвенционалните дисциплини;
- Адаптивност на ВУАРР и структурните звена, в частност изработване на подходи, които позволяват бързо и ефективно приспособяване на програми към нови условия – брой на новосъздадените програми, брой на програмите, които се прекратяват или модифицират съществено на ежегодна основа и средното време, необходимо за въвеждане на нова програма;
- Качество на преподаване и политика за оценяване на преподавателите – ВУАРР съчетава политиката за оценяване на преподаването и на преподавателите, което включва оценка от страна на студентите, докторантите и конструктивни мерки за мониторинг на преподавателите. Показател за стриктността, с която се управлява ВУАРР;
- Отвореност на ВУАРР и структурните му звена към обкръжаващата ги среда – индикатори, като: брой на участията на висшето училище в съвместни инициативи на местно ниво; брой на преподавателския състав, включен в такива инициативи; брой на местни фирми или предприятия, създадени като пряк резултат от дейността на ВУАРР; брой нови работни места, създадени в резултат на научноизследователска дейност;
- Отвореност на ВУАРР към света – предлагане на студентите образование, отговарящо на културните и лингвистични многообразия, чрез международни програми за мобилност. Процент на студентите и докторантите (входящи и изходящи), включени в програмите, наличие на специални административни мерки за подпомагане на студентската и докторантската мобилност, на двустранни споразумения за партньорство и на програми, които се предлагат съвместно с чужди институции и дават двойни дипломи. Брой на преподавателите, активно

ангажирани в организирани международни мрежи за научни изследвания, степен на участие на ВУАРР в съвместни публикации на международно ниво и наличие на формални споразумения за международно сътрудничество в областта на научните изследвания.

## II. СТРУКТУРА, ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА СИСТЕМАТА

2.1 Дейностите за оценяване и поддържане на качеството на обучението и академичния състав са възложени на Съвет по качеството, утвърден със Заповед на Ректора на ВУАРР. Съветът по качество се ръководи от Ректора – Представител на ръководството за Системата за управление на качеството съгласно EN ISO 9001.

2.2 Съветът по качеството подпомага Академичния съвет. Той:

- дефинира проблемите, свързани с осигуряване, оценяване, поддържане и усъвършенстване на качеството на обучението и на академичния състав;
- наблюдава и развива системата за осигуряване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав;
- приема необходимите документи за ефективно действие на СОПКОАС;
- приема докладите по качеството от основните структурни звена;
- периодично извършва наблюдения на състоянието на всички департаменти, филиали, катедри и институти във ВУАРР и докладва проблемите и положителния опит;
- предлага варианти за решение на идентифицирани проблеми във връзка с качеството на учебния процес;
- разработва правила за управление на качеството на учебния процес (наблюдение, измерване, анализ и оценка) като:

  - определя процедурите и критериите за управление на качеството на общоинституционално ниво;

  - приема критериите за оценяване на качеството на департаментите;

  - обобщава и анализира получените данни от основните звена за отношението на студентите, докторантите и преподавателите към учебния процес, за ефективността на преподаването и ученето, за професионалното развитие на академичния състав, за качеството на услугите и т.н.

2.3 В департаментите, филиалите, катедрите, институтите и ЦДО е определен отговорник по качеството. Неговите отговорности са:

- организира и провежда наблюдения, измерване, оценка и анализ на качеството на учебния процес;

- изготвя периодично доклади за състоянието, проблемите и тенденциите в осигуряването, поддържането и контрола на качеството на обучението;
- внася предложения до Съвета по качеството за решаването на проблеми, свързани с качеството на обучението;
- проучва периодично отношението на студенти и преподаватели към учебния процес, самооценката на завършилите млади специалисти за професионалната им подготовка, мнението на потребителите и т.н.
- Анализите и обобщенията от направените проучвания се докладват и обсъждат на съответния съвет, след което се огласяват на видно място (табла, витрини, уеб-страница).

2.4 При подготовката на персонала, ангажиран с прилагането на СОПКОАС, се провежда диалог на всички равнища във ВУАРР под формата на семинари, работни заседания и др. за разясняване задълженията на всички служители по отношение на оценката и управлението на качеството.

2.5 Контролът на функционирането на СОПКОАС включва следното:

- самоценяване за равнището на качеството на обучението;
- външно оценяване от органите за акредитация и следакредитационен контрол;
- наблюдение и събиране данни за реализиране на учебния процес, за изпитните процедури и текущия контрол за формиране на оценка и т.н.
- оценяване на резултатите от приложените критерии;
- анализ на текущото състояние;
- периодична вътрешна проверка на действието на системата и вземане на коригиращи решения;
- тематични проверки /прегледи/ по решение на АС, Съветите на филиали, департаменти;
- оповестяване резултатите от оценките, прегледите и т.н.;
- провеждане на анкети и обработване на резултатите от обратната връзка от студентите и потребителите.

2.6 Ежегодно се провеждат вътрешни одити на Системата за управление на качеството, съгласно EN ISO 9001, в които се включва и настоящата система. Сертификационни и контролни одити на Системата за управление на качеството, съгласно EN ISO 9001 се извършват от акредитирана организация.

2.7 За ефикасно функциониране на СОПКОАС в организационно-структурните звена се поддържа информационна среда, свързана с оценяване на качеството на обучението и академичния състав, която включва:

- ➢ база данни за „Кандидат - студенти";
- ➢ база данни за „Студенти и докторанти";
- ➢ база данни за „Завършили студенти и докторанти";

➢ база данни за „Академичен състав”.

Осигурено е съхранението и архивирането на данните.

## III. ФИНАНСИРАНЕ

3.1 Ръководството на ВУАРР осигурява с необходимите финансови и материални ресурси проектирането, функционирането и ефективната работа на Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав.

## ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

**§1**. Внасянето на изменения в системата става по реда, определен в Правилника за устройството и дейността на ВУАРР.

**§2**. Настоящата система е актуализирана с решение на АС – Протокол № 3/12.02.2021 г. и влиза в сила от 01.03.2021 г.